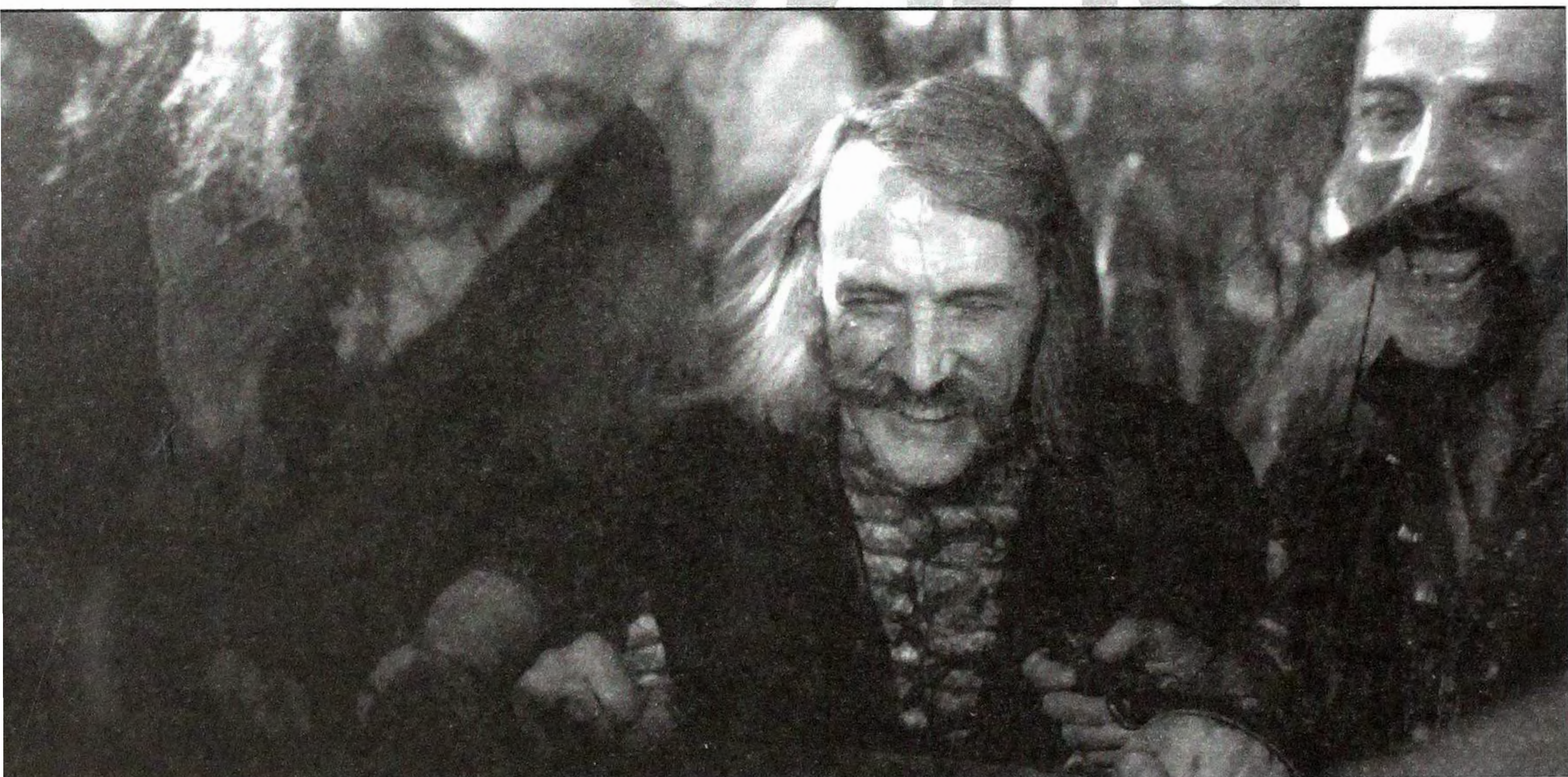

Дмитро Миколайович Миргородський, основні ролі в кіно: Головачов у фільмі **“Ми — руський народ”**, режисер Віра Строева; Георг Гервеч у **“Рік - як життя”**, режисер Григорій Рошаль; Астраханцев у фільмі **“Чорний капітан”**, режисер Олег Ленціус; Комбат піхоти у **“В бій ідуть лише “старики”**, режисер Леонід Биков; Андрій Громов у фільмі **“Голубий патруль”**, режисер Тімур Золоєв; Отець Серафим та Кочетков у серіалі **“Народжена революцією”**, режисер Григорій Кохан; Мухортов у **“Квартеті Гварнері”**, режисер Вадим Костроменко; Бугровський у **“Морі”**, режисер Леонід Осика; ксьондз Йомантас у фільмі **“Змилуйся над нами”**, режисер Альгіс Арамінос; чоловік Мальви у **“Вавілоні ХХ”**, режисер Іван Миколайчук; пан Крашевський у фільмі **“На межі віків”**, режисер Гунар Пієніс; Гулін у фільмі **“Довгий шлях у лабіринті”**, режисер Олег Левін; Осадчий у фільмі **“Шурочка”**, режисер Йосиф Хейфіц; Ареф у фільмі **“Легенда про княгиню Ольгу”**, режисер Юрій Ілленко; Олексій Олексійович у фільмі **“Катастрофи не дозволяю”**, режисер Альгіс Відугіріс; комбат Шадура у фільмі **“Все перемагає любов”**, режисер Микола Мащенко; Брус у фільмі **“Зона”**, режисер Микола Мащенко; Актор-Сирано у фільмі **“Тепла мозаїка ретро”**, режисер Микола Олялін; Старий гуцул у фільмі **“Фучжоу”**, режисер Михайло Ілленко; Андрій у фільмі **“Нам дзвони не грали, коли ми вмирили”**, режисер Микола Федюк; Батько Дафніса у фільмі **“Дафніс і Хлоя”**, режисер Юрій Кузьменко; Сарський у фільмі **“Партитура на могильному камені”**, режисер Ярослав Лупій; Баран у фільмі **“Пастка”**, режисер Олег Бійма; Галеран у фільмі **“Дорога в нікуди”**, режисер Олександр Муратов.

Дмитро Миргородський: “Є така сила неперевершена - кіно”

- Хвалитися хто я є, що я є?

- Авжеж.

- Цього всього не треба.

- А як тоді?

- Що хоче журнал від актора?

- Нас цікавлять останні роки вашої роботи в кіно. З ким було найцікавіше працювати? З режисерів, з партнерів-акторів? Які роботи видаються найбільш вдалимими?

- (Пауза більше хвилини). Це може бути розмова заради розмови. Тому що робіт сьогодні мало, і висновки робити неможливо. Коли актор нечасто виходить на сцену і на екран, то питання ваше стає важким. Такі фільми, як “Нам дзвони не грали, коли ми вмирили” (“Галичина-фільм”, Львів), “Дафніс і Хлоя” (Одеська кіностудія), п’ятисерійна “Пастка” (“Укртелефільм”). Фільм відзначено Державною премією імені Т.Шевченка, “Партитура на могильному камені” (Одеська кіностудія) побачили світ у роки вільної України. І з Федюком, і з Кузьменком, і з Біймою, і з Лупієм, і з Муратовим я працював вперше, і робота з цими режисерами була цікавою.

- Я знаю, що ви знімалися у Єжи Гофмана в “Огнем і мечем” нещодавно. Розкажіть про це.

- У Гофмана я працював завдяки попередній роботі. У Кракові на фестивалі був фільм Ярослава Лупія “Партитура на могильному камені”. Гофман був головою журі і бачив цей фільм, а потім ще дивився тут на “Стожарах” і запропонував мені співпрацю. Мені цікаво було спілкуватися з ним, з польськими акторами і з нашим Богданом Ступкою. Відчувати пульс процесу співпраці. І Єжи Гофман, і Богдан Ступка - особистості світового значення.

Мене в Польщі вразило ставлення людей до мистецтва кіно. До нас на зйомку приходили учні класами, студенти групами, просто поодиночі, але всі з книжками Сенкевича. Вони підходили до кожного за автографом, вони відчували духовну потребу бути причетними до цього моменту, коли остання частина трилогії знімається. Чому Сенкевич отримав Нобелівську премію? Тільки за духовне відродження Польщі, бо роман став початком цього. Поляки це дуже добре усвідомлюють. На жаль, у нас такого про-

цесу немає. Гофман говорить, що в Україні треба зняти "Тараса Бульбу" Гоголя.

- Питання ще в тому, як. Бо можна навіть тему саму надовго забруднити.

- Я вважаю, що сили для цього є. А ще, відвeto кажучи, не розумію і ніколи не зрозумію, чому немає грошей. Вважаю, що то штучно створена ситуація. Відродження духовності в Україні комусь, та й відомо кому, стоїть кісткою в горлі.

- Для мене - невідомо кому.

- Це відомо. Ті, хто проти відродження України, проти української мови, проти відновлення наших соборів, хто проти нашої літератури, поезії, музики, однієї з найчудовіших у світі. Багато проти. Я вам скажу таку річ: без рідної мови немає держави. Мова - душа народу. А тепер уявіть собі народ без душі. Це зомбі.

Розвиток українського кіно штучно гальмується. Є така сила неперевершена - кіно. Так показати правду і так скривдити її, як кіно, не в змозі ніщо. Радянське кіно, наприклад, страшних людоджерів у свідомості мільйонів зробило святими. Але я неперевершений оптиміст.

Впевнений, що врешті кіно буде займати чи не перше місце у відновленні духовності України. Не те кіно, яке нам зараз показують по телевізору. Хтось дуже зацікавлений, щоб вибити нам рештки смаку, що дісталися від матері, батька та Бога. Але люди почнуть вкладати гроші в кіно, почнуть і кінотеатри відновлюватися. Телебачення - для хворих та інвалідів. Справжнє кіно в кінотеатрах. Ще одна проблема, що у будівництві нової культури України майже не беруть участі письменники. Раніше кінематографісти робили ім'я поетам. Вони зробили ім'я Івану Драчу, Дмитру Павличку... Письменники вважали за честь бути причетними до кіно. А сьогодні вони мовчать. Мовчать по телебаченню. В них такий простір сьогодні є. (Я не про те, щоб письменники писали "мильні" опери). Ніхто не приходить і не пропонує свої послуги телебаченню, не висловлює свою зацікавленість. Ця інертність злочинна.

- Де вам подобалося працювати?

- Мені дуже імпонувала робота у фільмі Юрія Ілленка "Легенда про княгиню Ольгу". Я грав первосвященника Арефу, котрий приїхав до Києва з Константинополя. Колектив підібрався гарно, акторська група була пречудова: Іван Миколайчук, Лесь Сердюк, Кость Степанков. Останнім часом цікава робота була у Лупія в "Партитурі..." Я там зіграв головну роль композитора Сарського, котрий переписав музику з могильного каменя і присвоїв собі, після чого почалися в його житті страшні історії, врешті герой покавсяся. Цікавий фільм, але на фестивалі повозили-повозили, та й забули. Ніхто його не бачить.

- Ви розповідали про ставлення людей до кіно в Польщі. А чим відрізняється робота на знімальному майданчику?

- Організація роботи там на світовому рівні. Є деякі огріхи, але це не так страшно, як у нас. Зовсім інакше ставлення до акторів. В нас це є тільки у окремих режисерів, які на цьому наполягають. А там все для актора, на майданчику і поза ним. Щодо роботи з польськими акторами, то акторів я не розрізняю за національностями, а за талантом. Цікавий актор - цікавий всюди і між ними існує братерство. Супер-

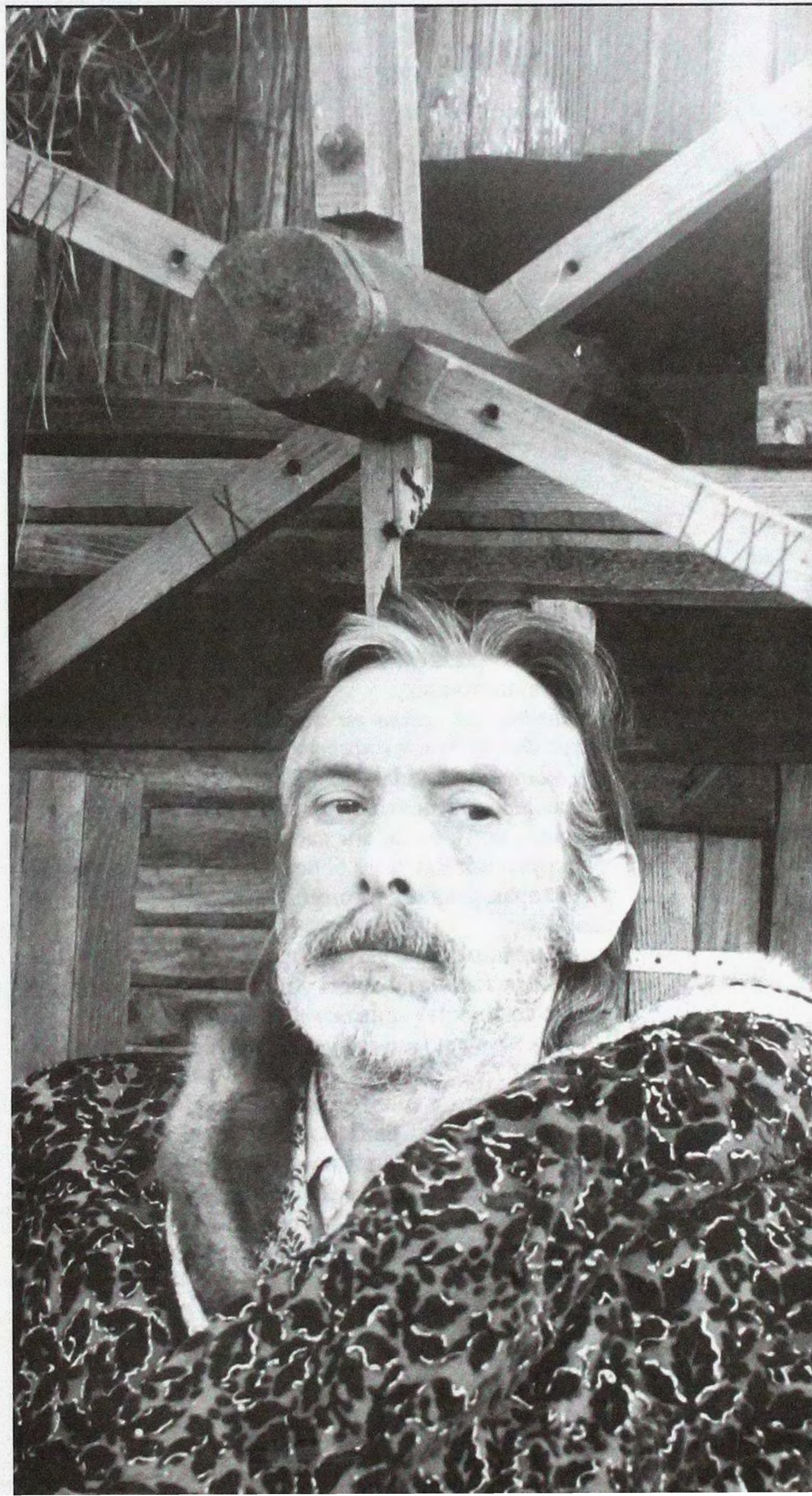
ництво може бути потім, коли актори пробуються на одну роль у фільм. А під час роботи всі актори, як одна родина. Хоча в родині всяке буває...

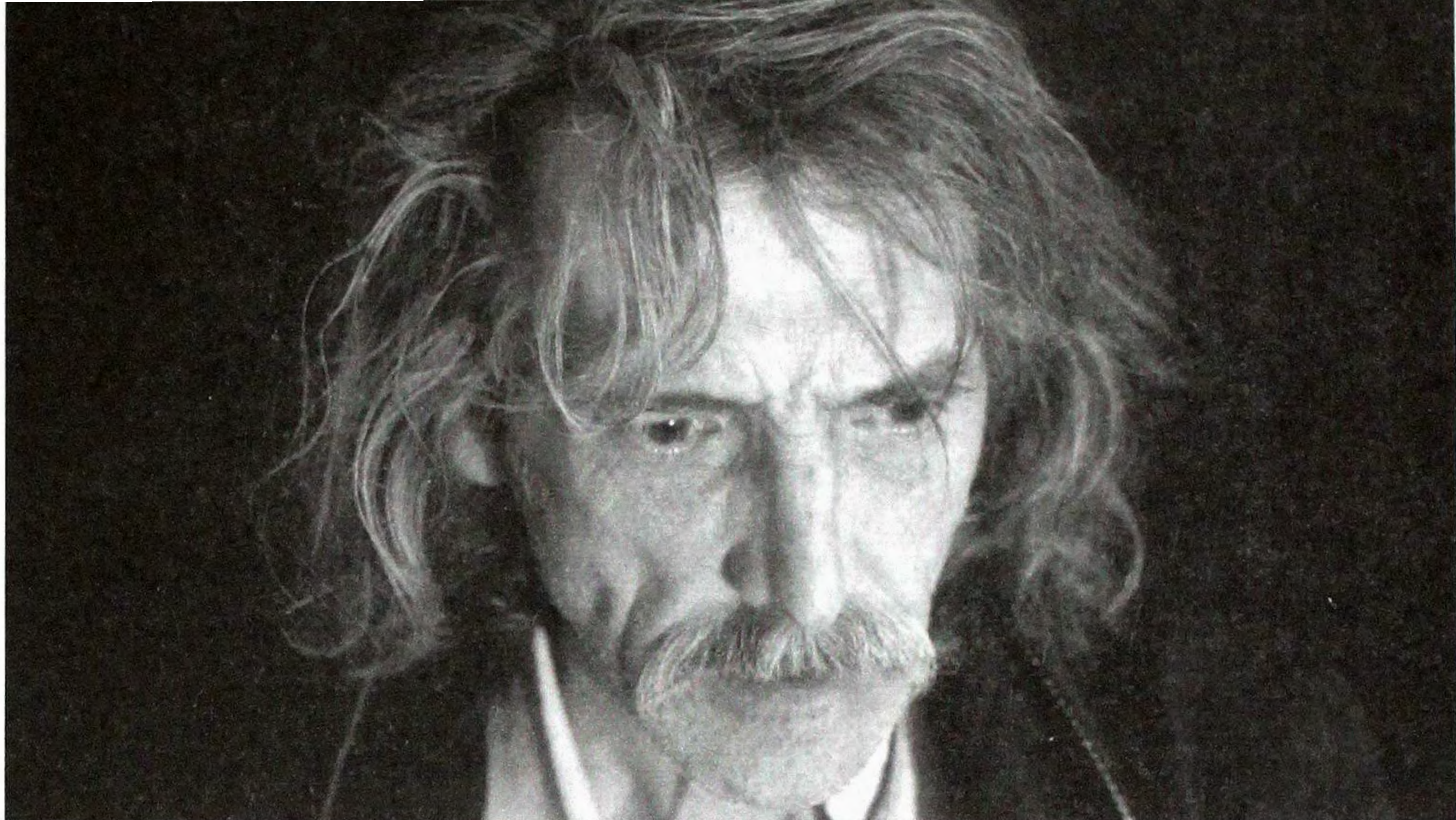
- Можливо, одна команда?

- "Команда" - таке погане слово, такий футбол. В мистецтві кожен сам за себе. Мистецтво - зовсім інший світ. Мистецтво - то не професія, не робота. Цікава річ, в російській мові слова "искусство" і "искусственный" поряд. Українською "мистецтво", "мистець"...

- В Росії ви знімалися уже в нові часи?

- Після розвалу СРСР уже не знімався. Це не від мене залежить. Мені хочеться працювати тут. Я працював в Литві, в Естонії, в Латвії - майже в усіх республіках колишньої імперії, в Чехії, в Польщі, але найцікавіше працювати вдома. Даніель Ольбрихський розповідав, як свого часу поїхав за кордон (це був якийсь протест), працював і в США, і у Франції, але повернувся, бо любить Варшаву. Я був у нього на ви-

56

ставі і бачив, як його люблять у Польщі. Це дуже радісно спостерігати. Краще за рідний дім нічого немає в світі. Я гадаю, що і в нас люди врешті-решт зрозуміють це.

- А яка у вас роль в "Огнем і мечем"?

- Кошовий отаман Запорозької Січі. У фільмі не називається його прізвище, але ім'я в нього є - Лутай. Це була дуже цікава людина. Видатний фортифікатор. Він зробив всі оборонні укріплення Чортомлицької Січі у 1651 році.

- Звідки ви знаєте про цю особистість?

- Я дуже цікавлюся історією України. Мені хотілося б, щоб всі вивчали історію з матеріалів до 1654 року. Бо всі матеріали після примусового воз'єднання були створені на потребу царату. Навіть Петро I казав: "Тішайший був цар Олексій Михайлович, а Україну таки приєднав". Я не розумію інертності кінорежисури і кіностудії. Все посилаються на те, що немає грошей. Мені думається, що немає бажання створювати кіно. А, між іншим, Єжи Гофман всю свою власність заставив, щоб отримати ще якісь гроші для зйомок фільму. Люди й на це йдуть. Якщо людина має що сказати, то вона знімає фільм, щоб висловитися, попри все.

- Найгірше, що навіть те готове, висловлене, люди не бачать. Фільмів немає в прокаті.

- А мені незрозуміла поведінка телебачення. Вони люблять ставати в таку позицію: "В нас грошей немає, і тому, якщо ми вас запрошуємо, то ми вас розкручуємо. Якщо ми беремо фільм, то робимо його авторам рекламу, а тому сплатить той час, коли він іде."

- Як можна змінити цю ситуацію?

- Тільки наявність совісті у нас може щось змінити. Шлях до совісті - найважчий шлях.

- Ви думаєте, в інших країнах совісніші люди? Чи інакша система?

- Умови буття в інших країнах інші. Тому сьогодні всі, хто виїхав, вважають себе американцями, ізраїльтянами, французами, турками. Аби не українцями. Якщо араба сьогодні у Франції назвати арабом, то він подасть до суду. Бо він громадянин Франції і тим пишається. А у нас підкреслює кожен,

що він татарин, єврей, росіянин... Ніхто не пишається, що він українець, землі обітваної громадянин. Люди живуть на святих землях, але не мають гордості. Повинна бути гордість за причетність до своєї держави. І повинна бути вдячність за хліб цієї землі.

Має бути закон про надання пільг спонсорам на вкладення грошей у мистецтво. В Росії і в усіх країнах світу такий закон є. У нас це питання й досі не вирішено й це протистоїть відродженню.

Коли приїжджаєш з інших країн до Києва, просто вражає майже повна відсутність української літератури на прилавках, в метро, в газетних кіосках. В жодній державі немає такого блуду, такого презирства до культури своєї держави. Це йде навіть не знущання, а якесь гвалтування. Стає страшно від того, що ти сюди приїхав. Я бачив, як у Франції чи Америці біжать на курси державної мови, як усі хочуть бути там своїми. Тільки не в нас.

- Чи може мистецтво, зокрема кіно, змінювати реальні ситуації в суспільстві? Таку, наприклад, як ви описали?

- Безперечно, кіно має необмежені можливості. Можна довго говорити про недоліки "Роксолани", але те, що серіал з'явився має велике значення, бо мільйони людей не знали взагалі, хто така Роксолана. Сьогодні 90 відсотків не знають правди про Переяславську раду, але чомусь в Україні знімають "Чорну раду" Пантелеймона Куліша, комусь це потрібно. Багато хто кричить, що "Огнем і мечем" антиукраїнський фільм, не знаючи історії. Але, знаючи історію, вони дали гроші на "Чорну раду".

- Хто - вони?

- Я не знаю, хто ці гроші дав. Але, дай Боже. Хто знає історію, той зрозуміє. Загал не знає, що саме Мазепа за свій кошт поставив найбільше церков в Україні, що він був поліглотом. Чомусь Байрон не писав, скажімо, про Петра чи ще якогось ката. І Ференц Ліст теж ні, але написав чудову симфонію "Мазепа". Світ Мазепу знає і поважає.

- Які ще фільми вам би хотілося згадати?

- Я грав у Литві в одній картині головного героя - ксьондза. Взагалі, це життєва історія, і прототип ще був живим, коли про нього знімали фільм. Він, поба-

чивши мене на екрані, сказав: "Це я". Фільм називався "Змилуйся над нами". На жаль, Україна від показу цього фільму відмовилася.

- А який це був рік?

- Десь 1980. Цей герой був цікавим для мене. Він був капеланом гімназії, керівником випускного класу і ксьондзом у костьолі. Він закінчував академію у Ватикані. У цьому фільмі в мене теж були хороші партнери: і Багдонас, і Латенас, і Карка, і Гушляйте. Недавно був у Литві, зустрілися з колегами, ніби й не розлучалися.

- Чи запрошують вас зніматися у колишні республіки Союзу?

- Ні. Дуже поганий скрізь стан у цій сфері. У Прибалтиці дуже цікаві театри, актори тим і рятуються. Вони весь час на гастролях за кордоном, але встигають, у Литві наприклад, возити вистави у найвіддаленіші райони.

- Ви були зайняті у театральних роботах?

- Це було давно. Я закінчував школу Малого театру в Москві і працював в цьому театрі до 1969 року. Потім, так склалося особисте життя, переїхав до Києва і щасливий. Адже за походженням - українець, народився на острові Хортиця в Запоріжжі.

- Чи працювали в театрах України?

- Хіба що в Театрі кіноактора у виставі "Політ над гніздом зозулі". Я був президентом "дурки", містера Хардінга грав Льоня Яновський. Була цікава ансамблева вистава, режисер Володимир Опанасенко. Ми втратили цей театр.

- Як ви оцінюєте теперішній стан кіно в Україні?

- Моє відчуття сьогоденного стану кіно висловлено у вірші, присвяченому моему другові і колезі Лесю Сердюку:

Вирує небом чорна хмара,
Вже сонце зникло, геть нема.
Вирує й сунеться, мов кара -
З-за хмари й неба вже чорт-ма
І штучне світло запалили
На день і ніч і назавжди...
Від розпачу втрачаю сили...
Та чую голос твій: "Зажди!.."
Тримайся, друже, й чорну зливу
Господь дає нам перейти.
Чи душу маємо лякливу?
Чи нас не смажили чорти?
Зажди думки свої палити,
Зажди ховатися в труні -
Даруй музикам серця жити,
Хоч на обірваній струні!
Най сонце спалить чорну хмару,
Зажди... прости... своїм катам! -
Хай Бог вирішує про кару,
Бо сказано - і аз воздам!"

- Запланована якась робота на найближчий час?

- Є проект у Сергія Іванова про пам'ятки України. Він задумав великий серіал. Пілотну касету зняли, а як буде далі, не хочеться загадувати.

- У Польщі не відкрилися нові перспективи?

- Це в мене батько весь час питає: "Дмитре, які в тебе плани на майбутнє?" Я казав: "Це у вас є плани, а в нас є бажання, постійна готовність працювати".

■ Д.Миргородський у фільмі "Вогнем і мечем".
Режисер Є.Гофман. Польща.

■ Д.Миргородський під час зйомок фільму "Мана".
Режисер О.Денисенко (фільм не закінчений).

■ В ролі композитора Сарського.
"Партитура на могильному камені".
Режисер Я.Лупій.

■ В ролі Бруса.
"Зона".
Режисер М.Мащенко.

